

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА І ХОРЕОГРАФІЇ
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

для студентів
Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Освітнього рівня: першого (бакалаврського)
Освітньої програми
025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано)

Київ - 2022

Розробник:

Економова Ольга Серафимівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка

Гаркуша Людмила Іванівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: **Бутенко Т.М.** викладач, **Ляшенко О. Д.** доцент, **Куришев Є.В.К. М.** доцент, **Романенко А.Р.** доцент **Цимбал К.О.** старший викладач **Стрельченко К.М.** кафедри інструментально-виконавської майстерності Факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від «07» вересня 2022 року № 7

Завідувач кафедри Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми
(керівником проектної групи)

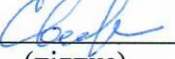
025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано)

025.00.04 Інструментальне виконавства (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

(назва освітньої програми)

_____._____.2022р..

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи) Наталія СВИРИДЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено Віктор СПОДАРЕНКО

_____._____.2022р..

Заступник декана Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
Вид дисципліни	<i>Вибіркова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>2/120 !</i>	
Курс	<i>2</i>	
Семестр	<i>3</i>	<i>4</i>
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>4</i>	
Обсяг кредитів	<i>1</i>	<i>1</i>
Обсяг годин, у тому числі:	<i>30</i>	<i>30</i>
Аудиторні	<i>18 годин</i>	<i>18 годин</i>
Модульний контроль	<i>2 години</i>	<i>2 години</i>
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	<i>10 годин</i>	<i>10 годин</i>
Форма семестрового контролю	-	-

2. Мета курсу – формування у студентів індивідуальних інструментально-виконавських навичок гри на другому (додатковому) музичному інструменті, який можна застосовувати у навчальному процесі та майбутній музично-педагогічній діяльності, та художньо-естетичного світогляду музикантів на основі залучення до світової та вітчизняної скарбниці музичної культури музиканта-педагога.

Основні завдання навчального курсу:

- вільно володіти музичним інструментом-вміти виконувати сольні твори для фортепіано та фортепіанні перекладання;
- вміти розібрати та осмислити твір, працювати над нотним текстом і його відтворення на фортепіано;
- опанування студентом техніки гри на додатковому музичному інструменті та подальший її розвиток;
- оволодіння інтерпретаційними вміннями та засвоєння методів роботи над музичним твором;
- розвиток музичних здібностей студентів (музичний слух, музична пам'ять, відчуття метро-ритму тощо);
- розвиток навичок читання нот з аркуша, гри нескладних творів на слух, акомпанування, транспонування тощо;

– вміння дати емоційно-образну та раціонально-логічну оцінку музичного матеріалу, розширюючи музичний кругозір, ініціативу, творче ставлення до музичного твору;

– розвиток творчих здібностей студента та здатність його до музично-творчої діяльності;

– формування сценічної культури та артистизму;

Форми роботи – практичні заняття, самостійна робота студентів, консультації викладача.

Засоби навчання – аудіо-, відеоматеріали, підручники і навчальні посібники, нотні збірки, методичні рекомендації і вказівки.

Формою контролю знань та вмінь студентів з курсу «Додатковий музичний інструмент» є модульні контрольні роботи (3 та 4 семестр).

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музичного виконавства, спрямованих на розвиток здатності особистості до художньо-творчої самореалізації і культурного самовираження в сфері музичного мистецтва
Загальна компетентність	ЗК1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК7	вміння організувати діяльність у професійній сфері; здатність планувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів музично-виконавського та музично-освітнього процесу
	ЗК8	Здатність застосовувати базові знання у практичних ситуаціях.
	ЗК9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності	СК1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
	СК2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
	СК3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
	СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній роботі.
	СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
	СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання	
РН1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом під час виконавської діяльності.
РН3	Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
РН4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

PH8	Демонструвати володіння музично-аналітичним и навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
PH11	Здатність застосовувати теоретичні знання в процесі педагогічної діяльності, використовувати методи та прийоми викладання гри на інструменті.
PH12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
PH 15	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
PH 17	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.
PH 18	Володіння методами та навичками сольного співу, ансамблевої гри, репетиційної роботи.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

№ з/п	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин						
		Раз	А	Л	Інди	Семе	Самс	Мод
			ит	ці	уальн	рови	ійна	ний
			ни		занят	конт	робо	конт
						ль	ль	ль
Змістовий модуль 1								
Основні компоненти практичної та технічної підготовки								
1.1	Музичний слух і його різновиди як основа виконавської діяльності студента.	14	9		9		5	
1.2	Розвиток професійних музичних умінь.	14	9		9		5	
	МКР	2						2
	Разом	30	18		18		10	2
Змістовий модуль 2								
Педагогічно-виконавське спрямування програмового матеріалу								
2.1	Формування основ технічної майстерності.	14	9		9		5	
2.2	Формування піаністичних навичок звуковедення.	14	9		9		5	
	МКР	2						2
	Разом	30	18		18		10	2
	Разом за ІІкурс	60	36		36		20	4

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Змістовий модуль 1

Основні компоненти практичної та технічної підготовки

Тема 1.1. Музичний слух і його різновиди як основа виконавської діяльності студентів. Виховання слухових якостей студента-піаніста. Вивчення більш глибоких за змістом та більш складних за формою і фактурою творів. Активізація слухового контролю за якістю звучання. Взаємозв'язок музично-слухових уявлень та виконавської моторики (слухо-рухові зв'язки). Виховання слухової волі. Виховання поліфонічного слуху. Методи розширення об'єму та концентрації слухової уваги. Виховання гармонічного та тембро-динамічного слуху. Педагогічні прийоми і методи активізації гармонічного мислення та розвитку тембро-динамічних уявлень. Внутрішній слух як здатність оперувати музичними слуховими уявленнями. Різні типи мелодії. Фразування. Контраст звуковий, артикуляційний, динамічний, тембровий. Активізація слухового контролю за якістю звучання.

Література: 1 – 5.

Додаткова література: 1 – 7.

Тема 1.2. Розвиток професійних музичних умінь. Вміння розібрати та осмислити твір, працюючи над нотним текстом і його відтворення на фортепіано. Визначення структури та аналізу технічних та артикуляційних труднощів. Ознайомлення з критеріями аналізу та самоаналізу виконуваної музики. Мати уявлення про музичний стиль, композиторську нову піаністичну стилістику. Ознайомлення з фактурними та образно-звуковими особливостями різних музичних стилів. Виховання уважного ставлення до тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру. Здобуття необхідних навичок педалізації, яка залежить від стилю і характер твору. Основні фортепіанні штрихи та прийоми туше. Визначення специфіки виконання творів різних епох, стилів, жанрів.

Література: 1 – 5.

Додаткова література: 1 – 7.

Змістовий модуль 2

Педагогічно-виконавське спрямування програмового матеріалу

2.1. Формування основ технічної майстерності. У процесі вивчення технічного матеріалу (етюди, гами, технічні п'єси) здобувати вміння, використовувати арсенал прийомів та різні види техніки. Ритм як основа музичного виконавства. Функції музичного ритму як виразника образно-

емоційного змісту музики. Ритм і жанрово-стильові особливості музики. Аналіз стильових особливостей виконання всієї програми. Різновиди та елементи фортепіанної техніки. Оволодіння різними технічними навичками гри на ф-но. Основні елементи метроритмічної організації музичної тканини (темп, розмір такту, акцент, співвідношення тривалостей у часі). Виразно-смыслова функція паузи. Відчуття динамічної, ритмічної та художньої цілісності творів. Характеристика рис кожного музичного твору. Визначення інтонаційної, динамічної, ритмічної функцій. Розвиток почуття темпо-ритму (музичної пульсації) та ритмічного фразування (періодизації). Виховання свободи музично-ритмічного руху; агогіка і рубато. Взаємозв'язок технічного і художнього музичного розвитку студента.

Література: 1 – 5.

Додаткова література: 1 – 7.

2.2. Формування музично-піаністичних навичок звуковедення. Мелодія – це мистецтво співу на інструменті. Інтонація як головний засіб музичної виразності. Роль дихання у ф-но-виконавському процесі. Функціональне значення інтонації. Мелодичне інтонування та інтонування ф-ної тканини є виховання горизонтального та вертикального мислення. Особливості роботи над фортепіанною кантиленою. Вокалізація мелодичних ліній. Емоційно-образний зміст музичного твору. Драматургія та архітектоніка музичних творів. Вдосконалювати систему музично-слухових уявлень на основі методичного аналізу музичних творів та свого виконавського самоаналізу у взаємозв'язку з конкретним рішенням художніх завдань.

Література: 1 – 5.

Додаткова література: 1 – 7.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість балів	Максимальна кількість балів	Кількість балів	Максимальна кількість балів
Відвідування лабораторних занять	1	18	18	18	18
Лабораторна робота	10	18	180	18	180
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10

Контрольне модульне прослуховування	25	1	25	1	25
Разом		-	223		223
Максимальна кількість балів					446
Розрахунок коефіцієнта					4,46

6.2.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

№	Зміст завдання	Академічний контроль		Бали
1.	-Вміти застосовувати методи розвитку музичного слуху і його різновидів. Ескізне вивчення двох п'єс кантиленного характеру; Вивчення напам'ять різнохарактерних п'єс кантиленного та віртуозного характеру.	Методи навчання гри по слуху	1	5
		Навички гармонічного та мелодійного слуху	1	
		Створення власної виконавської концепції та шляхи формування виконавського задуму	1	
		Аналіз артикуляційних труднощів	1	
		Взаємозв'язок технічних та художніх засобів	1	
2.	Застосовувати основні принципи роботи над поліфонією та правила розшифровки мелізмів у процесі роботи над різними видами поліфонії. Робота над поліфонічним твором; ескізне вивчення двох різнохарактерних п'єс з елементами поліфонії з фортепіанних циклів М. Степаненка «Дитячий альбом» та «Про звірів».	Розвиток поліфонічного слуху	1	5
		Вміння почути самостійність і виразність кожного голосу	1	
		Оволодіння різними поліфонічними навичками гри	1	
		Аналіз та закономірність поліфонічної фактури	1	
		Стильові особливості поліфонічних творів	1	
3.	Вміти продемонструвати технічне володіння інструктивним матеріалом: гама мажорні та мінорні; 2 етюди на різні види техніки; виконання двох п'єс на різні види техніки.	Основні фортепіанні штрихи та прийоми туше	1	5
		Практичне виконання гам та етюдів	1	
		Оволодіння основними технічними формулами	1	
		Основні аплікатурні принципи (музично-сміслові, художньо-стильові, фізіологічно-індивідуальні). Оволодіння технікою педалізації.	1	
		Взаємозв'язок технічного і художньо-музичного розвитку піаніста. Психологічні засади технічної майстерності піаніста.	1	
4.	Ескізне виконання двох різнохарактерних п'єс з фортепіанних збірників І.Берковича, Б.Міліча, В.Подвали; робота над творами великої форми: вміння використовувати	Навички володіння кантиленою, гнучкістю та природною інтонацією	1	5
		Формування виконавських навичок	1	
		Драматургія та архітектоніка музичних творів	1	

	різноманіття прийомів звуковидобування, драматургію контрастних образів.	Робота над мелодією та її інтонаційною виразністю	1	
		Використання педалі, тембральності, емоційно-образного змісту музичного твору при відображенні художньо-інтерпретаційної моделі композитора	1	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

№	Модульна контрольна робота 1	Критерії оцінювання	Бали
1.	<i>Практичне виконання гам та етюдів</i>	Піаністична якість виконання	5
2.	<i>Дотримання основних етапів вивчення пасажної та акордової техніки</i>	Повний обсяг виконання	8
3.	<i>Формування навичок піаністичної моторики</i>	Високий рівень дрібної техніки	6
4.	<i>Взаємозв'язок технічних і художньо-музичних завдань</i>	Відображення художнього образу під час виконання технічного музичного матеріалу	6
Максимальна кількість балів			25
№	Модульна контрольна робота 2	Критерії оцінювання	Бали
1.	<i>Практичне виконання фортепіанних п'єс різних за жанрами та стилями</i>	Звукова тембральність	8
2.	<i>Відкрите прослуховування: реалізація виконавського задуму при виконанні п'єс</i>	Піаністична якість виконання	8
3.	<i>Робота над звуковими особливостями різнохарактерних творів та коригування виконавських і виражальних засобів</i>	Педалізація та стилістична достовірність виконання	9
Максимальна кількість балів			25
Усього			50

При необхідності модульний контроль відбувається у дистанційному вигляді, студент записує програму та самостійно завантажує її в створену на гугл-диску папку.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками. Студент демонструє емоційний відгук на музику, сценічну свободу, виконує в характері, відчувається розуміння форми та цілісності музичних творів.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень умінь та навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок. Студент втілює драматургію музичних творів, розуміння виразності музичної мови.
C	75-81 балів	Добре – загалом добрий рівень умінь та навичок із незначною кількістю помилок. Студент доносить зміст твору, але не вистачає якісного звуковидобування, фразування, вистроєності динамічного плану тощо.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень умінь та навичок із значною кількістю недоліків, проте достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Студент демонструє маловиражені технічні, артистичні можливості, невпевненість у своїх діях.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень умінь та навичок. Студент зіштовхується із технічними зривами, погано інтонує, застосовує брудну педалізацію.
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень умінь та навичок з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень умінь та навичок, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Разом – 60 год. Аудиторні (практичні) заняття – 36 год. Самостійна робота – 20 год.
Модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Основні компоненти практичної та технічної підготовки		Педагогічно-виконавське спрямування програмового матеріалу	
К-сть балів за модуль	223 балів		223 балів	
Заняття	1 – 9	10– 18	19 – 27	28 – 36
Лекційні				
Семінари				
Практичні	9	9	9	9
Назва початкової частини модуля (практичне заняття)	Тема 3.1. Музичний слух і його різновиди 90б.	Тема 3.2. Виховання поліфонічного слуху 90б.	Тема 4.1. Формування основ технічної майстерності 90б.	Тема 4.2. Формування піаністичних навичок звуковедення 90б.
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 б.		Модульна контрольна робота 25 б.	
Усього	446 б. К: 4,46			

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР ЕТЮДИ

- Беркович І. Маленькі етюди: №№ 33- 40.
- Гедіке О.Тв. 32. 40 мелодійних етюдів для початківців: №№ 23., 29-32. Тв. 47. 30 легких етюдів: №№ 10, 16, 18, 21, 26. Тв. 58. 25 легких п'єс: №№ 13,18, 20.
- Гнесіна О. Маленькі етюди для починаючих. Зош. 4: №№ 31, 33.
- Григорян Г. Два етюда .
- Зірінг В. Тв. 36. Етюди: №№ 1, 2.
- Лак Т. Тв. 172. Етюди: №№ 5, 6, 8.
- Лемуан А. Тв. 37. Етюди: №№ 4, 5, 9, 11, 12, 15, 16, 20- 23, 35, 39.
- Лешгорн А.Тв. 65. Вибрані етюди для починаючих (за вибором).
- Майкапар С. Тв. 33. Мініатюри: Біля моря вночі.
- Черні К. Тв. 821. Етюди: №№ 5, 7, 24, 26, 33, 35. Вибрані фортепіанні етюди. Під. Ред. Г. Гермера. Ч. 1: № 17,18, 21- 23, 25, 26, 28, 30- 32, 34- 36, 38, 41- 43, 45, 46.

ПОЛІФОНІЧНІ ТВОРИ

- Бах І.С. Нотний зошит Анни Магдалени Бах: Менует Соль мажор, Менует ре мінор, Волинка Ре мажор, Полонец соль мінор № 2.
- Бем Г. Менует.
- Бланжині Ф. Аріета.
- Беркович І. Поліфонічні п'єси.
- Гендель Г. Дві сарабанди: Фа мажор, ре мінор. Менует. Алеманда.
- Радкевич М. Вісім поліфонічних двоголосних п'єс: №№ 3, 6.
- Карташов М. Щира розмова.
- Кірнбергер І. Менует Мі мажор.
- Кореллі А. Сарабанда.
- Кригер І. Менует.
- Кулау І. Сарабанда.
- Кребс І. Пасп'є, Менует.
- Лисенко М. Українська пісня.
- Павлюченко В. Фугета.
- Щуровський Ю. Канон.

ТВОРИ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

- Беркович І. Школа гри на фортепіано: Сонатина Соль мажор.
- Бетховен Л. Сонатина Соль мажор, ч.1, 2.
- Благой Д. Альбом п'єс: Маленькі варіації соль мінор.
- Гедіке О. Тв. 36. Сонатина До мажор, Тв. 46. Тема з варіаціями.
- Глієр Р. Тв.43. Рондо.
- Діабеллі А. Сонатина Фа мажор.
- Жилінський А. Сонатина Соль мажор.
- Жупанович Л. Варіації на тему дитячої пісні.
- Клементі М. Тв. 36. №1. Сонатина До мажор.
- Лукомський Л. Сонатина Ре мажор.
- Моцарт В. Сонатина соль мінор.
- Плейєль І. Сонатина Ре мажор.
- Раков М. Сонатина Ре мажор.
- Рожавська Ю. Сонатина ч. 2.
- Сільванський М. Легкий концерт Соль мажор.
- Сорокін К. Тема з варіаціями ля мінор.
- Фоглер Г. Концерт До мажор.
- Чимароза Д. Сонатина ре мінор.

П'ЄСИ

- Барток Б. Вибрані дитячі п'єси (за вибором). Дітям: Зош. 1: №№ 13- 15, Зош. 2: №№ 23, 26- 28 . Мікрокосмос. Зош. 2, 3 (за вибором).
- Бетховен Л. П'ять шотландських народних пісень (за вибором).
- Гайдн І. Дві п'єси: Фа мажор, Мі- бемоль мажор.
- Геворкян Ю. Альбом дитячих п'єс для фортепіано (за вибором).

- Гедіке О. Тв. 6. 20 маленьких п'єс для починаючих: №14.
- Гендель Г. Три менуєта: Фа мажор, ре мінор.
- Глієр Р. Тв. 43. Маленький марш.
- Дваріонас Б. Маленька сюїта: Вальс соль мінор, Млин, Прелюдія.
- Живцов А. У печері. Анютини оченята. Вальс
- Кирвер К. Сонце сідає за море.
- Коломієць А. Козачок.
- Шопен Ф. Прелюдії (за вибором).

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Завалко К.В. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти. Монографія. Черкаси: Друкарня «Черкаський ЦНП», 2013.
2. Згурська Н.М. Методика формування музично-виконавської культури майбутнього вчителя. Збірник наукових праць, вип.2. НПУ-2001.
3. Милич Б. Виховання піаніста. Музична Україна, 1982.
4. Музична освіта в Україні. Збірник статей Теорія та практика. Упорядник Комісаров. К.-2003.
5. Шкловська А.О. Виховання піаністичних навичок. Музична Україна, 1985.
6. Шрамко О.І. Рідна школа.- №8. -2008, с.36-39.

Додаткова література

1. Запитання фортепіанної педагогіки. Сб. статей, вип.1 Донецьк ДГК с.1996.
2. Курковский Г. В. Питання фортепіанного виконавства. Збірник статей. – К.: Муз. Україна, 1983. - 139 с.
3. Милич Б. О. Про формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-піаністів. – К.: Муз. Україна, 1971. – 62 с.
4. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
5. Рудницька О.П. Педагогіка загальна та мистецька: Навч. посібник.- Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2005.-270.
6. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник.- Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2011.